

STEZICE 2

ŠPITNU
NOVO MESTO

ŠOL. LETO
1984-85

STEZICE

Glasilo učencev Srednje šole pedagoške in tehniško-naravoslovne
usmeritve Novo mesto

LETO: 1984/85

ŠTEVILKA: 2

UREJUJE UREDNIŠKI OLBOR: Sara Cberžnik

Andreja Cbregar

Draga Rapuš

Damjana Zagorc

Rajer Natalija

Kuntarič Lucija

GLAVNI UREDNIK: Lucija Kuntarič

ODGOVORNI UREDNIK: Danica Jerkovič

MENTOR: prof. Janez Kolenc

TEHNIČNA EKIPA: Mitja Cerovšek

Gregor Slamnik

LITOVNA OPREMA: Karla Gačnik

NASLOVNA STRAN: Darica Koželj

NAKLADA: 250 izvodov

Cena posameznega izvoda 30,00 dinarjev:

ZDRAVO!

Fred vami je že druga številka naših in vaših Stezic. Veseli smo, da smo dobili nove ustvarjalce iz prvih letnikov. Upamo, da bodo postali naši stalni sodelavci. Vabimo pa tudi ostale mlade literate, ki svoja dela sramežljivo skrivajo, da se ojunačijo in jih objavijo v Stezicah. Veseli bomo vseh novih del. Cbenem pa želimo opozoriti člane interesnih dejavnosti, naj opišejo svoje delo in objavijo v Stezicah. Saj bomo le tako dosegli, da to ne bo več dolgočasen literarni list.

Krožki, oglasite se!

Za nami so veseli novoletni prazniki in pred nami težko pričakovane počitnice. A nikar ne pozabite na nas. Svoje vesele dogodke si zapišite in objavite v Stezicah. Čakamo vas!

In ker pravijo, da nikoli ni prepozno:

SREČNO IN USPEŠNO LETO 1985

ŽELI TOV. PREDSEDNIKEM IN UČENCEM

UREDNIŠTVO

ZAKAJ TAKO HITITE?

Člani literarnega krožka smo se napotili po novomeških ulicah in mimoidoče povprašali, zakaj tako hitijo in kaj je vzrok, da se ljudje vse bolj odtujujemo drug drugemu. Odgovori so bili površni in hitri, kot čas, v katerem živimo.

- Moram. Enostavno moram. Čas bi me povozil.
Ženska srednjih let
- Zakaj hitim? Zato, ker me čaka veliko dela.
- Moram popraviti avto in kupiti rezervne dele.
- Hitim? Ja, moram po otroka v vrtec.
Mlada mamica
- Zato, da ujamem avtobus. Če ga zamudim, moram predolgo čakati naslednjega.
Ženska srednjih let
- "Šibam" na sečnanek, že tako sem zamudil petnajst minut. Drugič me kaj vprašaj, ko bom imel čas.
Intelektualec
- Mudi se mi skozi življenje, ker se mi lahko izmuzne.
Dekle, 18 let
- Hm. Zakaj hitimo? Nimamo časa, da bi se zanimali za druge stvari, zato opravimo le tisto, kar potrebujemo sami.
Dijakinja, morda 2. letnik
- Danes morajo ljudje iskati dodatne zasluge, ker osebni dohodek ne zadošča več.
Moški srednjih let
- Nimam časa odgovarjati. Hitim v šolo, ker pišemo angleščino, pa "laufam", da ne zamudim.
Dijakinja
- Ja, danes se vsakomur mudi. Delo imam doma. Tako pač je.
Upokojenka
- Kaj pa ti veš, ko si mlada?! Delo se ne bo samo od sebe naredilo.
Delavec srednjih let

- Ker sem kolesar, hitim pač zato, da bi prišel čimprej do cilja. Frvi so vedno najboljši. Kadar pa nisem na kolesu in ne na tekmi, hitim za svojimi cilji, ki se od trenutka do trenutka spreminjajo. No, imaš dovolj?

Najstnik

- Hitim, ker bi rada veliko doživela. Veliko majhnih in velikih, pomembnih in nepomembnih stvari. Ljubim hiter način življenja.

Fubertetnica

- Hitim, da bi čimprej umrl.

Najstnik

- Trenutno sploh ne hitim. Mudi se mi le takrat, kadar hitim k puncu. Bojim se, da mi ne pobegne.

Najstnik

Z anketo smo samo nakazali časovno stisko ljudi, ki pa je postala kot posledica civilizacije pereč problem današnjega časa.

Anketo so pripravili:

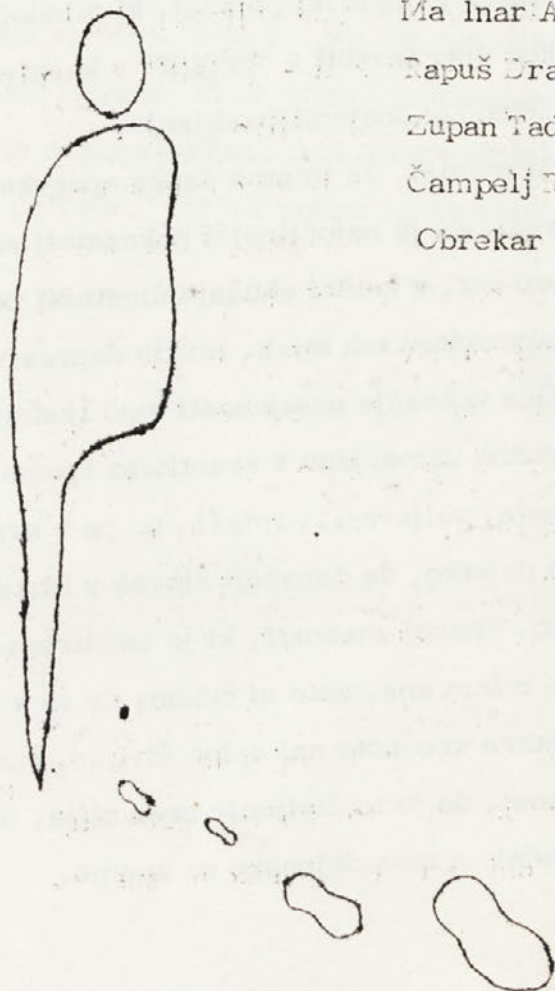
Mia Inar Andreja

Rapuš Draga

Zupan Tadeja

Čampelj Renata

Obrekar Andreja

V IMENU GENERACIJE

Op.: Naslednja "pisarija" nima namena prosvetljevati SSFTNU-jevsko mladež in kar še sodi zraven, pač pa LE(?) opozoriti na problem, ki to nedvomno je. Morda "bo le-ta koga tako "zagrabil", da bo začel tudi ukrepati v smeri njegovega reševanja, v kar pa močno dvomim.

V naslednje in podobna razmišljanja me vedno znova "pritegnejo" poplave besed, stavkov, misli, dejanj... na katere naletim v procesu komunikacije z okoljem. Ne vem, če se vam že "svetlika" (naravoslovcem, ki se bolj spoznate na elektriko, morda že) na kaj mislim. Spregovoriti nameravam o mladinskem prestopništvu ali deviantnih pojavih, kot jih strokovno imenujejo odrasli, ki so resen gospodarski, žal pa le malokdo pomisli tudi na psihološki problem. Nenavadno je, da odraslih sploh ne zanima psihološki položaj, ki mladega človeka - čeprav starejši nikakor niso izvzeti - "prisili" v kaznive ali kakršnosibodi že za družbo nesprejemljive dejanje.

Soglašam z mnogimi, ki menijo, da imamo danes opravka s krizo vrednot. Zdi se mi, da je najočitnejši pokazatelj za to sodobna abstraktna umetnost, v kateri skušajo umetniki poiskati nove izrazne poti za ponazoritev teh stisk, težkih depresivnih stanj...., ki so posledica vsevečje odtujenosti med ljudmi. Danes je vse gibanje družbe usmerjeno v kvantiteto (pomembno je, koliko premoženja, ugleda, veljave ... imaš), ne pa v kvaliteto. Dokaz za to je že samo dejstvo, da današnji človek v bistvu "caplja" 50 let za časom. Razvoj znanosti, ki je usmerjen v posploševanje produkcije, gre mimo nas, zato ni čudno, da se v mladih poraja vprašanje, za katere vrednote naj sploh živimo. Med nami se je uveljavila miselnost, da je to življenje brez cilja, brez vrednot, želimo biti srečni, a tega dejansko ne znamo.

Vse je tako naduto in puhlo. Foleg tega pa je v vsem tem kaosu različnih zunanjih pritiskov težko prisluhniti svojemu notranjemu glasu in iti po svoji poti in ne po poti drugih.

Morda smo vse preveč prepuščeni sami sebi. Ne vem, če poznate ta občutek (to niti ni bistveno) -- ampak če v prostem času ne uresničuješ svojih spontanih notranjih potreb, se počutiš nekako razoroženega in nepotešenega. Verjetno zato, ker smo mladi nagnjeni k drznim dejanjem, to svojo nemirno žilico sproščamo na bolj ali manj viden način (kriminalistični - čeriantni pojavi, pijančevanja, narkomanija, spolne zabude...) Vzroki za vse te pojave so mnogo bolj globoki in ne le v nas mladih. Mi le odražamo krizo celotne družbe

Vendar pa se izoliran mlad človek ne bo popravil sam od sebe, ker se niti ne more. Potrebni so premiki v celotni družbi. Oprostite, tov. profesorji, ampak v šoli vse preveč poudarjate vidik izobraževanja in ne vzgojnega smotra. Šola bi morala razpolagati s pedagogi, psihologi in socialnimi delavci, ki bi morali poiskati pot do teh mladih. Zdi se mi, da je praksa takšna, da k njim zahajajo po pomoč tisti, ki so je najmanj potrebni. Od tod potem lahko sklepanja, da je z mladimi vse v redu.

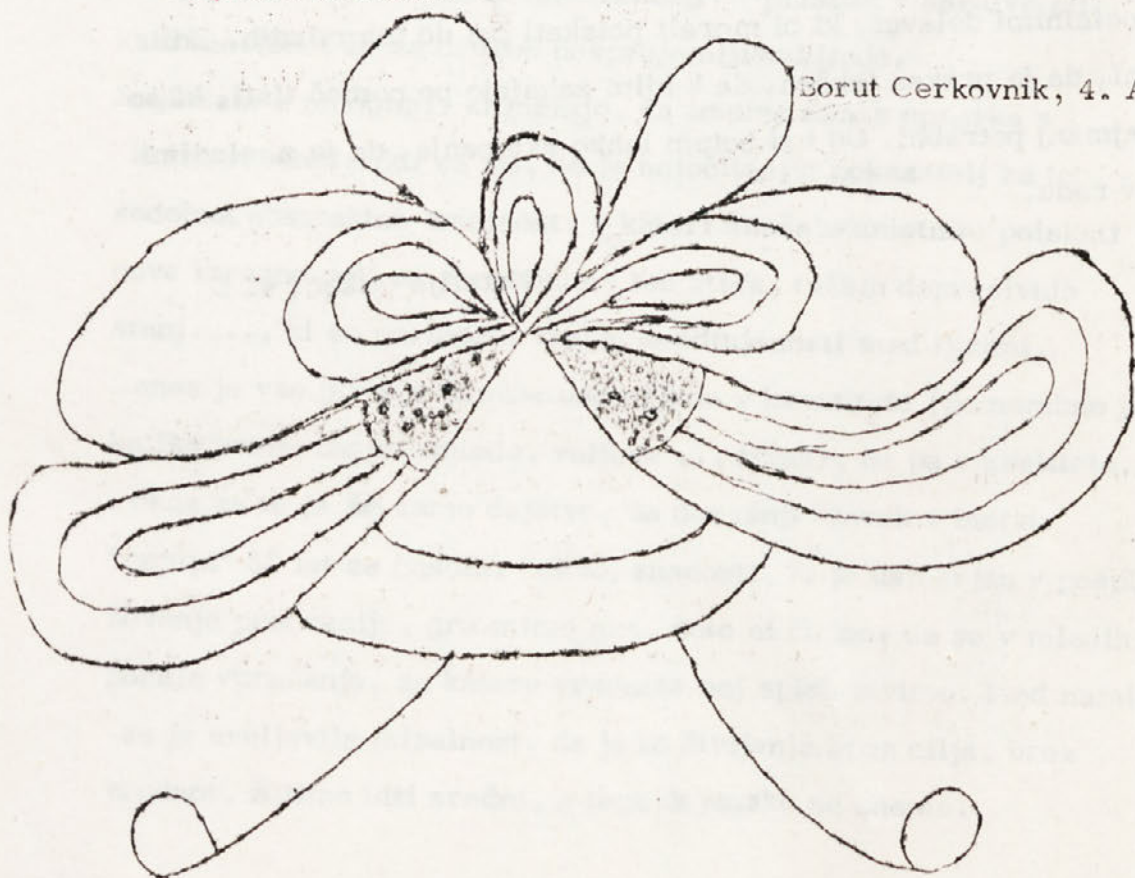
Natalija Mikec, 4. D

Ta pesem,
napisana na
cigaretni ovoj,
je le zame.
Ker si ti vse,
kar je,
kar obstaja
zame.
In ker sva,
ker si ti
in sem jaz,
ker sva,
živim.

In sem srečen?!

Borut Cerkovnik, 4. A

VSE JE EKSTAZA

Ko premišljamo o Srečku Kosovelu in ko prebiram njegove verze s sten svoje sobe, moram priznati, da ga ne spoznam. Vedno se mi odmika, obenem pa nenehno zveni v mojo notranjost, da ga moram želeti, spoznati, in zato ga nemočen prebiram. Počasi se spoznavava, čeprav razumsko vem, da počiva na tomajskem pokopališču že od 1926. leta. Ni čudno, da me je zelo raz veselilo, ko sem zvedel, da bo v Studijski knjižnici predavanje o naši avantgardi in predstavitev Kosovelovih pesmi iz zadnjega obdobja, ki mu pravimo napačno doba Integralov.

Kosovel mi je vseč že od nekdaj. Morda prav zato, ker me nenehno napaja, a se mi obenem skrivnostno odmika. Je razbolen in razbit, tak je naš čas, njegov je bil našemu podoben, tak sem jaz in taki smo mi vsi. V svojih pesmih se nenehno spopada s smrtjo, bori se z burjo, kliče po rešitvi. Čutim, da njegov duh gleda daleč v prihodnost, obenem pa govori prav meni tu. Srečko Kosovel je bil pesnik Trasa, borov in nežnih pejsažev, kot tak mi je najljubši. Odpovedal se je "baržunasti" liriki in začel pojmovati književnost kot sredstvo, kot orožje v boju za življenje, kot pred njim že Ivan Cankar, ki mu je bila sama literatura pritlikovo kraljestvo, v katerem se pritlikavci grabijo za lase. Prvega Kosovela ljubim, drugi me mika. Tako ga doživljamo mnogi.

Pesnik je pesnil v svoj čas, to je čas po prvi svetovni vojski, ki je duhovno meglen, materialno uničen, ki ni obetal nič drugega kot propad in počasno umiranje. Ni čudno, da so prav v tem času pognale korenine, ki so smrtno ogrozile življenje, fašizma. In v bolnem telesu tedanjega sveta, zlasti Evrope, so se smrtne kali strahotno razrastle. Kosovel, močno čuteč fant iz Tomaja, jih je spregledal in se z vsi

zagnanostjo mladosti pognal v neenaki boj, da ne bi prišlo do ekstaze smrti in tragedije na oceanu. S svojo baržunasto poezijo tega ne bi mogel izraziti, zato se je oprijel konstruktivistične tehnike, ki je sama po sebi le spajanje navidez nesmislov, vendar je v živi Kosovelovi notranjosti rodila čudovite konse, ki jim danes pravimo integrali. Avantgardizem je pustil sled v popisanem papirju, ki je odmrli, in kot tak leži v zakladnici spomina literarne zgodovine. Kosovel je bil umetnik in mu je bil konstruktivizem le sredstvo, ne pa vsebina pesnjenja. Nehote sem pomislil na današnji hermetizem. Ni beg pred našo sedanostjo? Ni zgolj epigonstvo? Pozerstvo? Ni posiljevanje človekove notranjosti, ki jo uničuje prisiljena ekstravaganca, ki naj bi bila edina, se je razblinila v tisoč in tisoč spačenih obrazov, mask, ki pa so začuda - vse enake. Zato toliko pesnikov in nobenega Poeta, toliko popisanega papirja, ki ga nihče ne bere. In to smešno sklicevanje na prihodnost. Zdor sedanosti nima kaj povedati, ki je del človeškega življenja, bo molčal tudi pred prihodnostjo.

Iz vsake Kosovelove besede utriplje živo neiztrohnjeno srce. In prav ta večer me je prepričal o tem, kar sem že dolgo slutil: Kosovel je poet, njegov čas pa poetski. Poet je oživel, čeprav ga je navlaka časa prekrila, kar je ostalo od njegovega časa, je ostal v njegovih besedah.

Presenetilo me je, da je Erane Gruber povezal konse v neko celoto. Vrstili so se znani in neznani verzi, ki so drug drugega dopolnjevali in odkrivali umetnikovo slo po novem življenju. Podajanje je bilo odlično. Toki verzov sem komaj sledil, znani in neznani verzi so zaživel v novem spoznanju: smrt, upor smrti, bolj, poziv k boju, protest zaradi umiranja, zaradi nesmiselnosti tega umiranja, to so glavne misli in besede tega cikla. Morda se mi je zdel recitatorjev glas nekoliko neodločen.

Temu podajanju pesmi je sledilo silno zanimivo in učeno podano

... ..

predavanje, ki nam je osvetliko dobo slovenske avantgarde in Kosovelovo nemirno delo. Dobil sem občutek, da je bilo življenje mladih veliko bolj razgibano v tem času, kot je današnje mladine. Mladina je brezkompromisno iskala, se spopadala, srkala sokove iz vsega življenja, ki je obetalo preporod v novo Evropo. Mnogo mnogo je pričakovala od mlade revolucije v SZ. Danes pa smo tako mlačni. Mlačno dvigamo roko, zaživimo le, če se nam obeta kaka zabava, ki nam bi nudila poceni užitke. Globine in širine se bojimo. Najbolj sem si zapomnil Kosovelove misli na literarnem večeru v Zagorju, kjer je Kosovel bral svoj referat Umetnik in proletarec, na katerem je izrazil svoje poglede na življenje in poezijo. Na tem večeru je predstavil tudi svoje novejša pesmi.

Kot tretji pa nam je spregovoril pisatelj in dramatik, Kosovelov najožji sodelavec, edini preživeli iz te dobe, Bratko Kreft. Govoril je o idejah, ki so jih družile, o ciljih, ki so jih zasledovali, hrabрили in spodbujali. Iz njegovega glasu sem čutil trpkost razočaranja, ko se je zazrl v sedanjost.

Res, večer je bil eden takih trenutkov v življenju, ki mi bo ostal kot eden temeljnih usmerjevalcev v nadaljnjem življenju. Nemogoče ga bo pozabiti. Ob takih doživljajih začutiš, koliko lepote ti nudi življenje. Samo hoteti je treba in se ti da. Za konec bi napisal še Kosovelovo misel, ki jo imam napisano na steni, in se glasi nekako tako: Nobenih zakonov, nobenih norm, samo delo bo kazalo človeštvu novo pot. Na večer sva s sošolcem prišla dobre volje, polna pričakovanja, zapuščala pa sva ga polna spoznanj. Za novo življenje...?!

-----FCTUJEMC-----FCTUJEMC-----FCTUJEMC-----

MELE PČITNICAMI PO ZAHODNI EVROPI

Že kot otrok sem bila zelo radovedno bitje, najbolj pa so me zanimale tuje dežele. Ččka sem vedne nadlegovala z nemogočimi vprašanji, da mi je nazadnje kupil atlas, ki je postal moj prvi vodič po tujih deželah. Vencar s tem sem bila zadovoljna le nekaj časa. Vse, kar sem videla na slikah, sem si hotela ogledati tudi v naravnem okolju, a za vse to nisem imela možnosti. Minilo je precej let, odkar sem občudovala slike velikih mest, in šele letos sem si imela priložnost ogledati tri države zahodne Evrope.

Bilo je sončno vreme, ko smo drveli 140 km/h po Furlaniji, mimo Padove do Verone po štiripasovnici, imenovani Superstrada. Naš končni cilj je bilo mesto Ponzone v pokrajini Piemonte, a nisem si mogla kaj, da bi ne videla Verone. Že od daleč sem zagledala dva čudovita gradova, ki sta se dvigovala proti nebu, kot da bi hotela sonce le zase ... Bila sta gradova Julije in Romea, junakov Shakespearove ljubezenske tragedije. Vedno sem se spraševala, kaj le je Shakespeare videl v Veroni, da je postavil dejanje tragedije Romeo in Julija v to mesto. S pogledom nanj sem dobila odgovor.

Pot smo nadaljevali mimo Drescie in skozi industrijski del Milana. Ta del mesta je pust, poln tovarn, brez zelenic. Edina zelenica, ki sem jo videla, je bila zelenica vzdolž štirih enosmernih vozniških pasov. Sicer pa ta del mesta 'krasijo' številno papagajsko obarvane reklamne table, ki tekmujejo med seboj, katera bo večja

in bolj pisana. Imela sem pač srečo, da sem to videla, saj kadar se nad mesto spusti megla, ne vidiš niti meter pred seboj.

Samo mesto, nastalo že za časa Keltov, sem si ogledala kasneje.

Bila sem zelo navdušena, saj imam rada mesta, v katerih so ulice vedno živahne, mesta, v katerih se vedno kaj dogaja.

Najbolj všeč mi je bila gotska katedrala, čeprav sem si ogledala številne muzeje s svetovno znanimi deli, Scalo, renesančno cerkev S. Maria della Grazie in druge milanske znamenitosti. Nekaj pa je le bilo v mestu, zaradi česar sem bila malo razočarana: podzemna železnica. Mislila sem, da bom doživela vsaj kriminalko "v živo" na eni izmed postaj, pa nič od tega. Ves čas te spremljajo s foto-kamerami tako da o kriminalu, prostituciji in mafiji ni ne duha ne sluha.

Naredila sem si že načrt, kako bi sodelovala v eni izmed akcij na postaji Garibaldi v podzemni železnici. In tako je vse propadlo....

V Ponzone, mestece povezano z mestom Trivero v celoto, sem prispela po osemurni vožnji. Ponzone je kraj med Milanom in Torinom, spada pa pod Vercelli. Samo mestece ni tako zanimivo, zato pa je zanimivejši Trivero. Mesto in okolica sta v rokah dveh bratov, lastnikov velikega koncerna - Zeina, ki združuje tekstilno industrijo, zdravilišča, kopališča, strojno industrijo na področju tekstila in druge panoge. Cd tega sem si ogledala le park Panoramica Zeina, ki v celoto vključuje veliko smučarsko središče.

V Ponzonu sem živela pri prijateljih - Italijanih, ki so me prišli tudi iskat v Jugoslavijo. Že takoj na začetku sem se vživela v okolje. Fantje in dekleta so me vzeli za svojo in skupaj smo preživljali dneve, odhajajoč na izlete, ali pa smo sedeli pred banko. V začetku je bilo malo težje zaradi jezika, a mo to težavo hitro rešili.

Včasih smo se vsedli na motorje in se odpeljali v Novaro na sok ali v kino. Ves čas smo bili skupaj in ko sem odšla za en teden v Švico, sem jih pogrešala že po dveh dneh.

V Švici sem živela pri prijateljevih sorodnikih v mestu Rorgen, ob Züriškem jezeru. Tu ni industrije, zato se vozijo ljudje s trajektom na drugo stran jezera delat v tovarno čokolade, ali pa v 7 km oddaljen Zürich. Švica je sama po sebi čudovita dežela, zato jo moraš doživeti, da bi lahko opisoval viske gore, jezera in ves čar sončnih zahodov.

Po tednu sem se zopet vrnila v Fonzone, od koder sem po osmih dneh odšla v Francijo. Med potjo sem si ogledovala pokrajino s številnimi gradovi, tik pred italijansko-francosko mejo sem si ogledala še Courmajeur, potem pa smo se zapeljali v 12 km dolg predor pod Mt. Blancom. Na drugi strani predora smo se spustili po vijugasti cesti v Chamonix.

Cez nekaj dni sem se zopet vrnila v Fonzone med "stare" prijatelje in dan mojega odhoda se je nezadržno bližal. Vedela sem, da bom odšla za svoj rojstni dan če v Benetke, in to bo tudi slovo. V družbi o tem nismo govorili.

29/7 so govorile le oči. Nič se ni sramoval selz, ki so tekle po licih, bradi in za vrat. Za rojstni dan so mi kupili velikega plišastega medveda, od najboljšega prijatelja pa sem dobila zlat obesek. Še stisk roke in poljub vsakemu od njih in slovo za dolgo leto, ko se bom zopet vrnila.

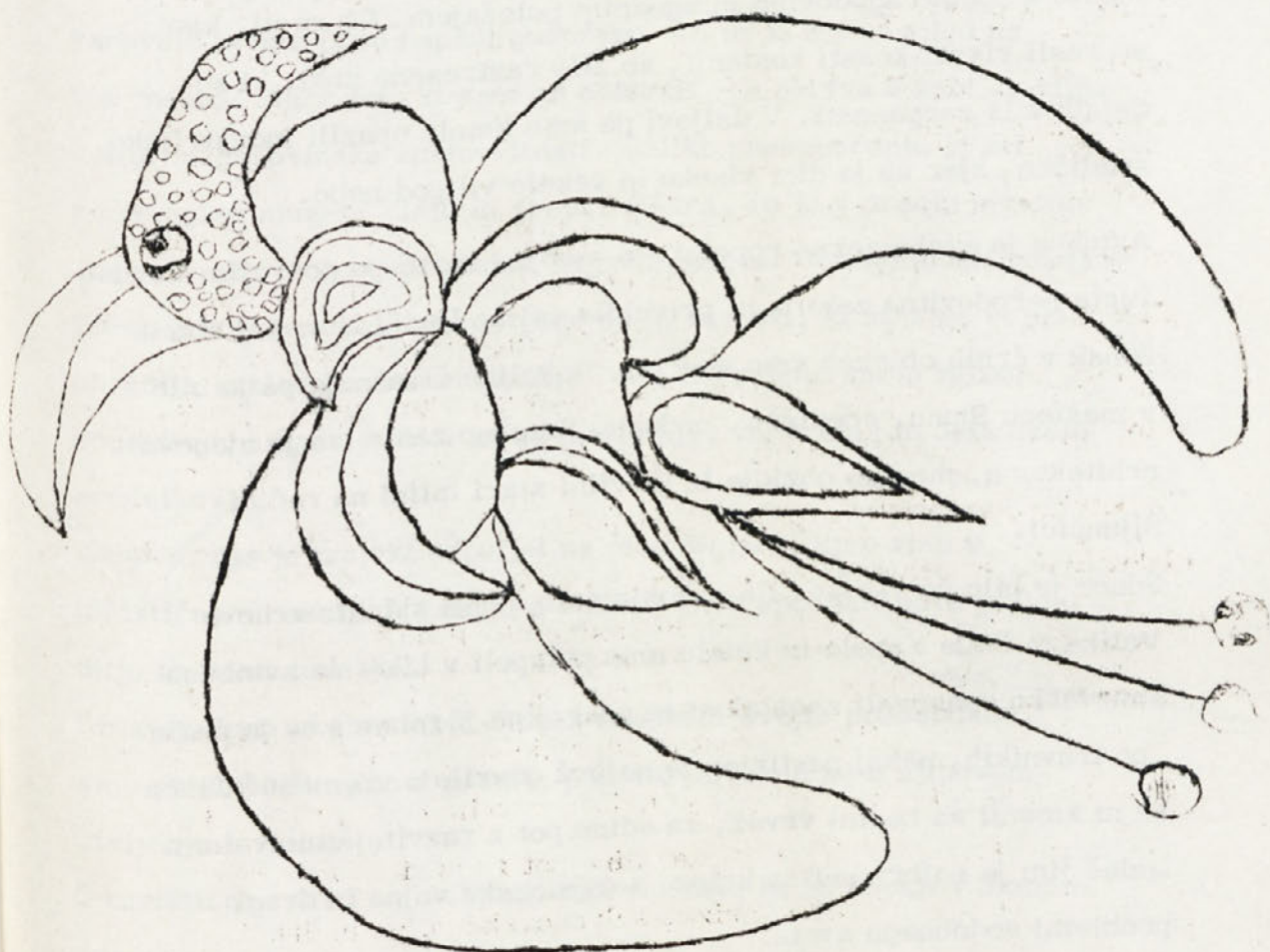
Na poti do Benetk nisem premišljevala. Sedela sem v avtu in gledala skozi okno. Solze so se posušile, a v srcu je še vedno vrelo.

V benetkah sem si s polno glavo vtisov ogledovala trg Sv. Marka, palačo Fuscale in most vzdihljajev (Ponte Sospiai), ki jo povezuje

z zapori. Tudi vožnja z gondolo po kanalu Rio Torresate, ki je najlepši izmed 160 kanalov, ki povezujejo 118 otokov, me ni razvedrila.

Ves čas, kolikor sem ga preživela v Benetkah, sem mislila na pretekle dni. Šele ob prihodu v Novo mesto sem znova zaživela in se razvedrila. Sčasoma je bolečina slovesa minila, nehala sem misliti na preteklost, saj so bili do 1. septembra le še trije tedni, ki jih je bilo potrebno najbolje izkoristiti.

Spela Dular, 4. D

PEDAGOGSKA EKSKURZIJA

Dolina pred nami se je kopala v megli. Iz za gozdov je zasijalo rumeno - rdeče sonce. Pravljična svetloba nas je bodla v oči. Bila je čudovita zarja.

Mi - zaspani potniki v avtobusu - smo se tisti trenutek prebudili in hiteli brisati zamegljene šipe, da bi se naužili lepote zbujujočega dne.

Siva cesta pa se je vila dalje. Naša pot je vodila proti Karlovcu, mestu z bogato zgodovino in ugodnim položajem. Ob cesti, kjer so rasli visoki košati kostanji, so bile raztresene hiše, ki so dajale vtis zaspanosti. V daljavi pa smo kmalu opazili industrijsko središče, kjer se je dim visoko in veselo vil pod nebo.

Avtobus je enakomerno ropotal, ko smo se vozili po pokrajini Nordun. Rasta nerodovitna zemlja ni privabila veliko ljudi. Le nekaj starih žensk v črnih oblekah smo srečali. Nekoliko živahneje pa je bilo v mestecu Sljunu, središču Norduna. Posebno zanimiva je njegova arhitektura, mestno obzidje in številni stari mlini na rečici Sljunčici.

Sonce je bilo že visoko. Na obzorju smo videli sklonate vrhove Velike in Male Kapele in kmalu smo prispeli v Liko. Iz avtobusa smo lahko opazovali zaostalost te pokrajine. Drobnica se je pasla po travnikih, nekaj pastirjev je najbrž govorilo o vremenu. Nihče se ni zmenil za cestni vrvež, za edino pot z razvitejšim svetom. Daleč jim je najbrž naftna kriza, salvadorska vojna in drugi problemi sodobnega sveta.

Voznik je moral kar močno pritisniti na plin, ko smo se vzpenjali na prelaz čez Velebit. Ko opazuješ svet okoli, se čudiš ljudem in rastju, ki vztraja v tej skalnati pokrajini. Cesta in avtomobili so tu kar nekako odveč.

Ko se je cesta spustila v dolino, smo v daljavi že lahko opazili morje, zanimivi pa so bili tudi kanjoni rek. Reke si tod le s težavo utirajo pot do morja. Pokrajina je svojevrstna, neprijazna za človeka, ki bi tu rad kmetoval.

Če dolgi vožnji smo z veseljem izstopili v turističnem kraju, centru severne Dalmacije - v Zadru. Povsod je bila gneča - premalo prostora je za številne turiste in avtomobile. Čeprav so tu mnogi

ljudje na dopustu, pa so vedno nekam hiteli. Ljudje so se prerivali na avtobusih, branjevke z velikimi košarami so se kriče pogovarjale o cenah svojih pridelkov.

Mi smo se povzpeli na znamenito zadarsko obzidje, ki je nekoč varovalo mesto pred napadi gusarjev. Od tu je lep razgled na vse mesto. Stari del, ki smo ga obiskali, pa skriva v sebi številne kulturnozgodovinske znamenitosti. Veliko presenečenje je bil zame ogled muzeja Zlato in srebro Zadra. Tu je v dragih umetninah vtkanih mnogo spretnosti in pridnosti ter domiselnosti nekdanjih mojstrov, pa tudi mnogo poguma in zavesti, ki so med vojno ohranile zaklad pred sovražniki. Tu ni shranjeno samo veliko bogatstvo, ampak je tudi izraz mišljenja, varovanja in dela naših prednikov.

Kasneje nas je trajekt odpeljal na otok Ugljen, kjer smo v turističnem naselju - Kukljica v nekaj dneh spoznali nove prijatelje iz Čehoslovaške.

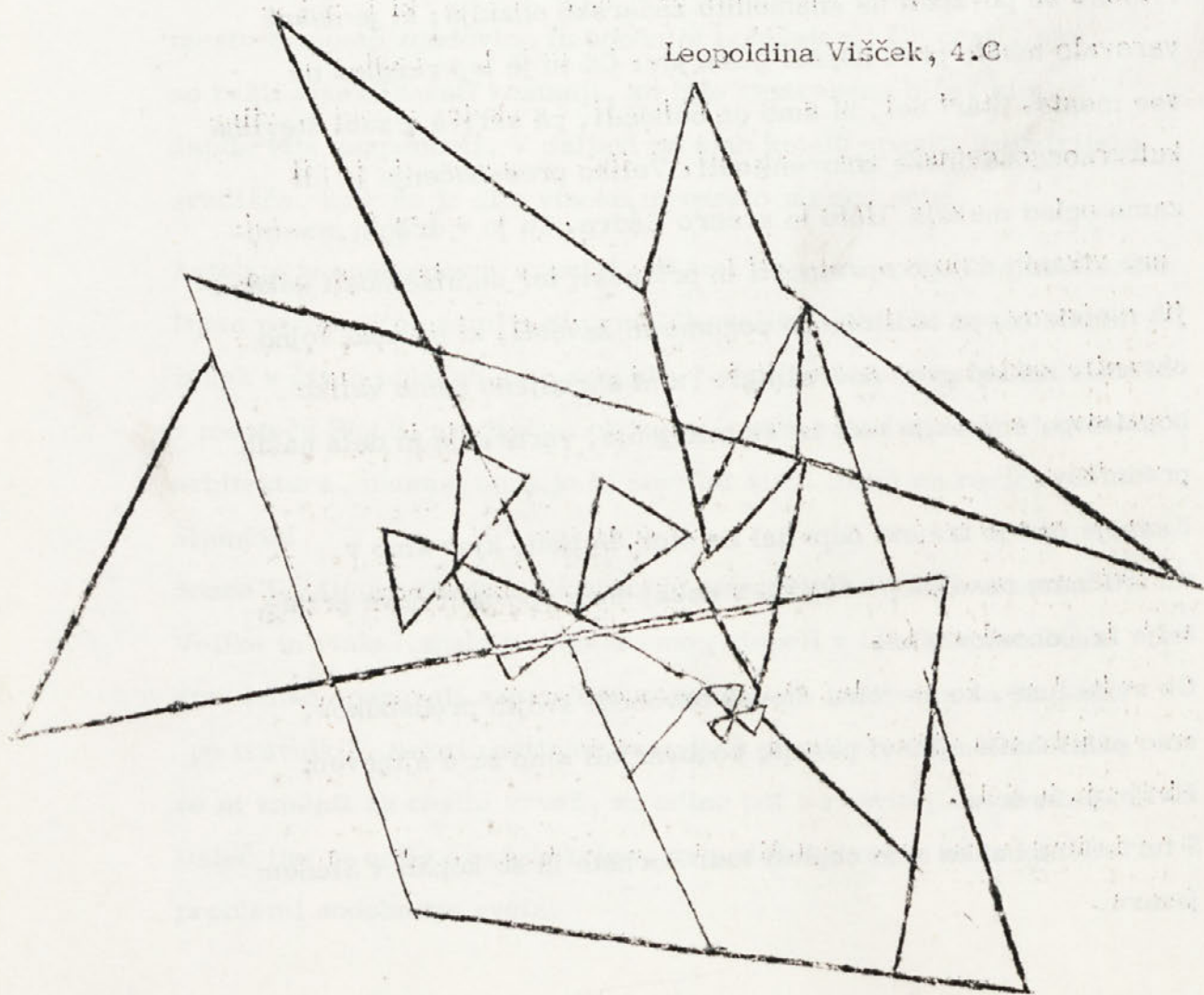
Ob svitu lune, ko se mlad človek osvobodi svojih predsodkov, smo prisluhnili njihovi pesmi, pogovarjali smo se o njihovem življenju in delu.

S turistično barko smo obpluli tudi Kornate in se kopali v Slanem jezeru.

V petek zjutraj pa nas je pot vodila proti domu. Obiskali smo še Šibenik, ogledali smo si naravne lepote, ki jih je ustvarila reka Krka in si v Drvarju ogledali tudi znamenito Titovo pečino.

Ekскурzija je lahko opazovalcu dala veliko novih spoznanj o svetu, ki mu v resnici ni tako daleč, a v sebi skriva za nas še mnoge neznane stvari. Opazili smo lahko raznovrstnost pokrajine; gorati Velebit, zasnežene vrhove Flešivice, kraška polja čudoviti slapovi v Plitvicah in na reki Krki, razčlenjenost naše obale so naravne znamenitosti, ki so značilne za našo majhno deželo. Videli smo svet, kjer se križajo tri kulture: muslimanska, katoliška in pravoslavna, ki vsaka po svoje daje pečat deželi, v kateri se pojavlja. V obmorskih krajih, kjer so skozi stoletja živeli različni narodi s svojo kulturo, so nastale znamenitosti, ki jih moramo spoznati in ceniti.

Leopoldina Višček, 4.C

GLEDALA SEM FILM O ROMIH

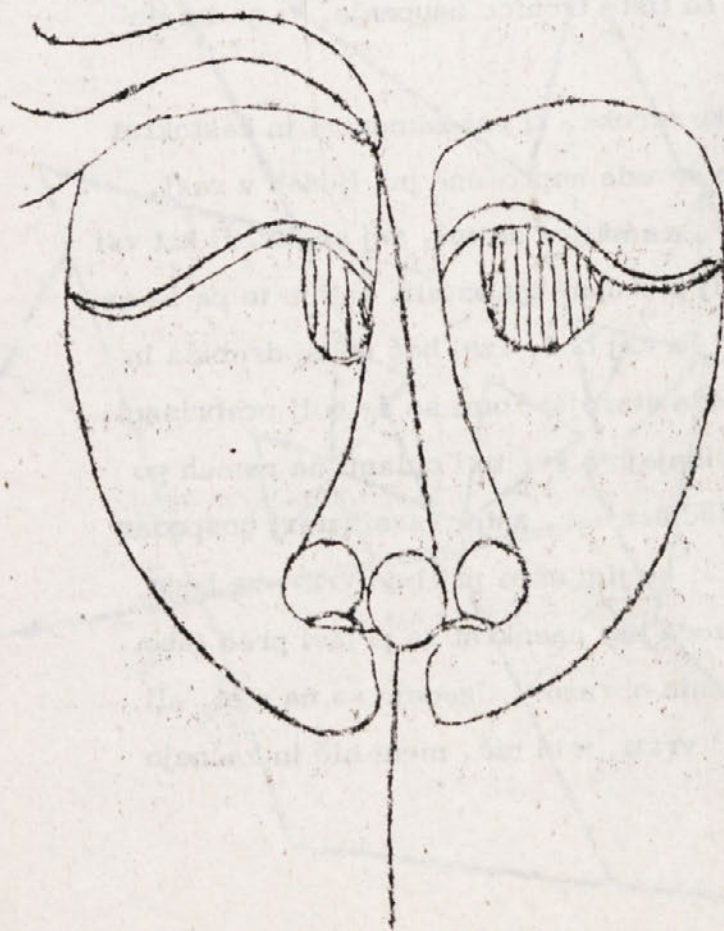
Romi so etnična skupina ljudi, ki je razširjena po vsej Jugoslaviji in tudi izven naših meja. S svojim trmastim vztrajanjem in zakoreninjeno zaostalostjo predstavljajo velik problem Slovenije in seveda tudi novomeške občine. Na to temo je Filip Bobar posnel dokumentarni film o Romih, ki smo si ga pred kratkim lahko ogledali na televiziji. Film je zelo zanimiv, saj prikazuje življenje Romov in njihovo mišljenje, velikokrat pa se tudi postavi na njihovo stran. Toda takoj zatem predstavi drugo resnico, to je resnico Slovencev in vseh preostalih ljudi, ki živijo z njimi.

Romi bi se morali vključiti v okolje, v katerem živijo, toda to se ne zgodi pogostokrat, saj jih le-to odklanja. Za odklanjanje pa ni krivo samo splošno in zakoreninjeno pojmovanje o Romih, temveč tudi Romi sami. S svojimi dejanji velikokrat ne pokažejo tistega, kar bi okolje rado od njih, in si še tisto trohico zaupanja, ki ga imajo ljudje, izničijo.

Velikokrat videvam romske otroke, ki vsi zamazani in čestokrat v potrghanih hlačkah, ki so seveda naprošene pri ljudeh v vasi, kako se potepajo po cesti. Za smilijo se mi, saj so otroci kot vsi drugi in velikokrat celo bolj prikupni kot ostali. Potem te pa še zaprosi: "Teta, imaš dinar?" Pa kaj boš, vzela boš nekaj drobiža in mu ga dal. To so otroci. Toda starejši Romi so še bolj prebrisani.

Med različnimi prazniki prihajajo s svojimi culami na ramah po vaseh in obiskujejo hiše. Nadležni so, zato marsikateri gospodar zaklene vrata pred njimi. Ko pa jim uspe priti do vrat, ne bodo nikoli potrkali, o, kje pa, toda kar naenkrat se pojavi pred tabo gruča pisanih oblačil in temnih obrazov. Usedejo se na stol, ali pa na široko počepnejo pred vrati, tebi nič, meni nič in začnejo s svojim tarnanjem.

Govorijo o boleznih, ki jih imajo njihovi otroci, o težkem življenju in o tem, danimajo kaj jesti. Človeka njihovo tarnanje podkrepljeno s š-ji in č-ji zabava, po drugi strani pa se ti začno smiliti in jim daš kaj za v culo, čeprav veš, da so se ti skoraj polovico zlagali. "Pa naj jim bo," toda ljudje niso več takega mnenja, kot so bili včasih. Prepoznali so njihovo narejeno poštenost in vedo, da se pod marsikaterim krilom in pasom skriva ostro rezilo ali celo pištola in da prežijo na vsako stvar. Tu se dobrota preneha. Nihče od kmetov ni tako neumén, da bo zanje sadil krompir ali koruzo, da mu jo bodo jeseni prišli pokrašt. In tu nastajajo veliki spori in odklanjanje Romov. Nekateri celo želijo, da bi jih strpali v Kočevski rog, kjer naj bi potem živeli. Toda to spet ni prav, saj imajo pravico do svojega življenja in dela, kakor vsi ostali, žalostno pa je, da velikokrat pozabljajo na svoje dolžnosti in naloge, na katere pa navadni državljani, ne Romi ne smemo. In vsak ima svojo resnico - Romi tako; mi drugačno. Zato, Bog, pamet v roke, ko boš v drugo ustvarjal svet.

Andreja, 4. C

FOLKLOR ZA DAN REPUBLIKE

2. letniki smo 27. novembra praznovali dan republike tako, da smo imeli v telovadnici folkloro.

Prišla je folklorna skupina Kres, ki jo vodi Branka Moškon. Takoj ko smo posedli, so priplesali v telovadnico plesalci v narodnih nošah, ki so jih sešili sami iz domačega platna, z njimi je prišel tudi harmonikar. Pokazali so nam, kakšne plese poznajo v različnih pokrajinah Slovenije. Prekmurski ples so plesali z maskami, poleg tega so se še spotikali in zvijali, da smo se jim začeli smejati. Moški so imeli na sebi modre predpasnike, ženske pa so bile oblečene v vijolične obleke.

Lepše so bile narodne noše iz Bele krajine, ki so bile sešite iz belega platna. Tudi pesmi in plesi so bili bolj umirjeni, kakršna je tudi pokrajina v Beli krajini. Pokazali so nam, kakšne instrumente si lahko naredijo sami. Znan je lončeni ali belokranjski bas, za katerega potrebujemo samo glinen lonec, čezen napeto kožo, z mokro roko pa moramo drgniti po bambusovi palčki, da prihajajo iz njega zvoki, podobni kontrabasu, zato lončeni bas uporabljajo za spremljavo.

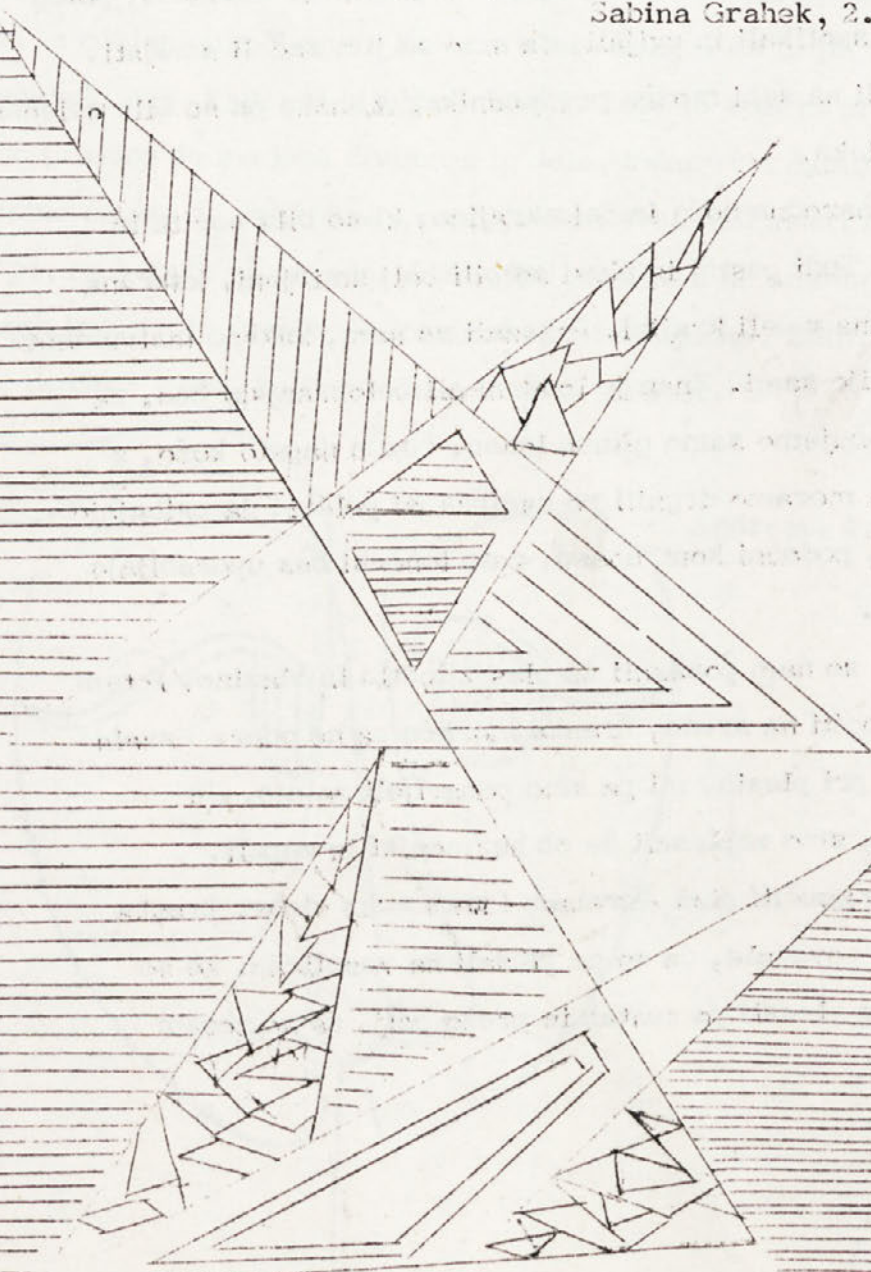
Čisto na koncu so nam pokazali še ples z metlo in blazino. Potem smo morali stopiti na sredo, Branka Moškon pa na oder. Kazala nam je korake pri plesih, mi pa smo ponavljali za njo. Ko smo se naučili, smo zaplesali še ob harmoniki in zapeli.

Najprej smo se naučili ples Abraham in sedem sinov. Branka Moškon nam je povedala, da so ga plesali na veselicah, ko so bili že siti in so plesali po cestah in preko polj, da so potem spet lahko jedli.

Razdelili smo se na več skupin in se naučili še nekaj plesov: Fobelelo polje, Cj, Rozaro in druge. Preden smo odšli domov, smo se plesalcem še zaigrali, ker so prišli in nam pokazali plese.

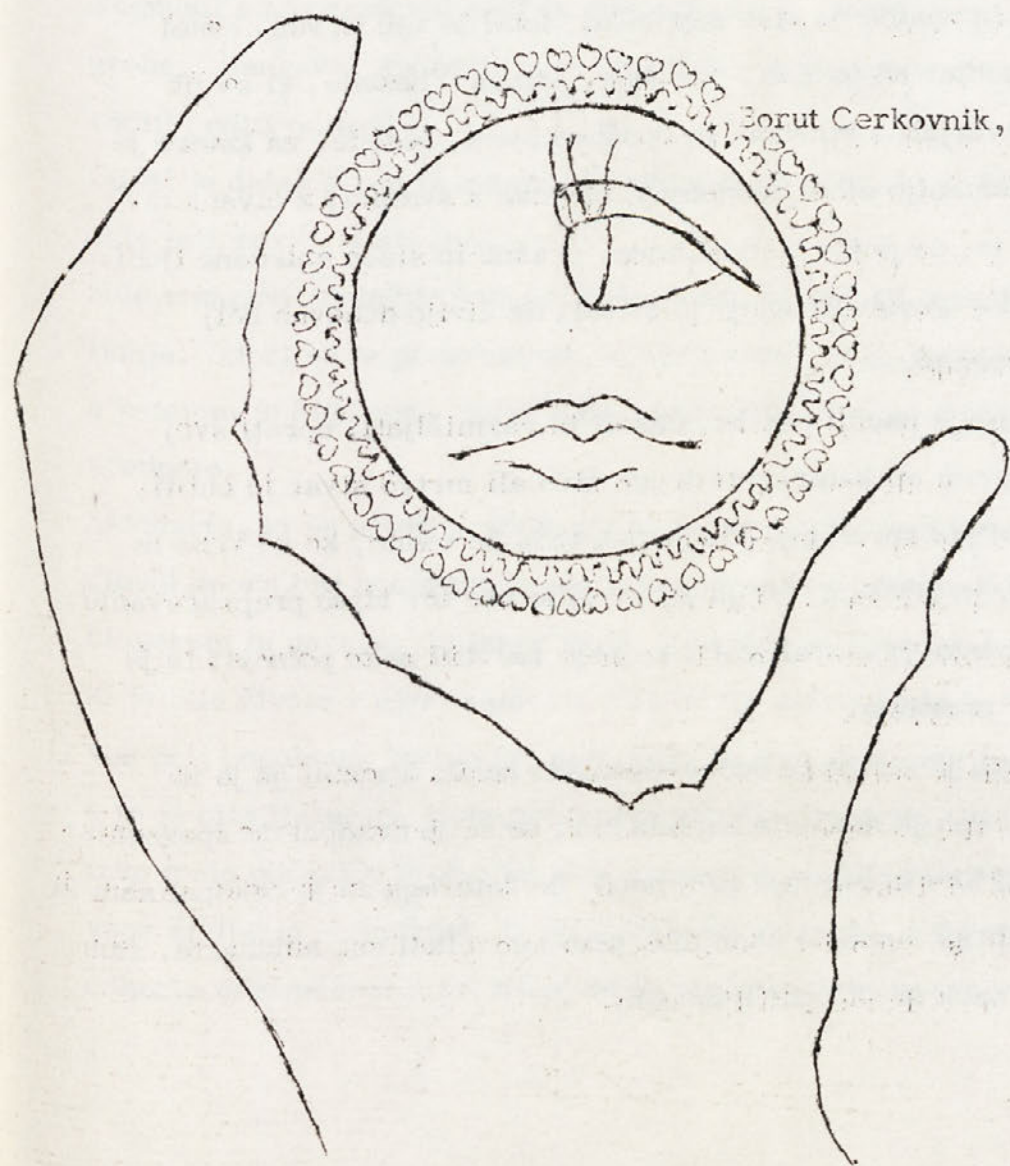
Frav je, da spoznavamo čimveč navad in običajev iz preteklosti, saj nekaterim grozi, da bodo popolnoma pozabljeni. In vendar je to naša kultura, ki jo moramo potomci naše preteklosti ohraniti znanjem.

Sabina Grahek, 2. A

Tako blizu si mi.
Tvoji lasje se sprehajajo po mojem obrazu.
Ustnice tvoje.
Moje oči v tvojih očeh.
Tvoj obraz v mojih dlaneh.
Moja si!
Sreča?
Tako blizu si mi.
A vendar si mi še tako neskončno daleč.

Borut Cerkovnik, 4. A

LEGENDA O ČLOVEKU, KI NI ZNAL LJUBITI

Nobelov nagrajenec Herman Hesse me vedno znova preseneti s svojimi deli. Prebrala sem knjigi Demiana in Stepnega volka, ki sta odraz človekovega iskanja notranjega jaza, ter legendo Siddharta, vzhodno zahodno legendo o človeku, ki se je skušal približati popolni enotnosti doživetja življenja in s tem doseči harmonijo in srečo, ki ti jo poduhovljeno življenje lahko daje. Iz knjige veje indijski duh, duh brahmanizma in drugačnosti.

Siddharta, brahmanski sin, razumen in lep, eden najinteligentnejših učencev med brahmani, je bil v veselje svoji družini in ostalim. Redno je opravljal molitve, obrede... Bil je "mojster" v meditaciji, toda nauki in znanje ga niso zapolnili. Hotel je več in več. Hotel je spoznati, kar so to. Om. Vse-eno, Atman - besede, ki so jih mnogi izgovarjali s strahom in spoštovanjem, besede, za katere je čutil, da pomenijo čisto poenotenje človeka s svetom, z bivanjem. Odločil se je, da pojde med samane, prašne in slabo oblečene ljudi. Ti so živeli v gozdovih; zanje je slišal, da živijo duhovno bolj bogato in srečno.

Med njimi se je naučil postiti, čakati in razmišljati, upreti svoj pogled v kamen ali katerokoli drugo živo ali mrtvo stvar in čutiti, kako se tvoj jaz spreminja, izničuje, toda še vedno, ko se vrne iz meditiranja, je jaz sam. Ni ga zadovoljilo vse to, kljub preprečevanju ostalih samanov je moral oditi, trdneje začutiti neko polnost; tu je ostajala le praznina.

Na potovanjih je slišal za Budov-Gotarov nauk. Spoznal ga je in v njegovih žilah je močnejše zaplala kri, ko se je dokopal do spoznanja: kot Buda, ki širi in razdaja svoj nauk, do katerega se je dokopal sam in pred katerim se množice ukanjajo, tako mora tudi on, Siddharta, sam najti svoj nauk in začutiti ljubezen.

Čudovit je opis Siddhartovega duhovnega prerojevanja, s katerem je bil popolnoma prost - prost naukov in spon. Želel je spoznati življenje ostalih ljudi. Vzljubil je Kamalo, za katero je začel živeti in delati, dokler ni spoznal, da on ni ustvarjen za življenje ljudi - otrok. Spoznal je, kako bedno živijo mnogi, kako zaljubljeni so v svoje obstajanje, igre, strasti, povsem uprti v tozemeljsko življenje. Siddharta je postal trgovec iz zaljubljenosti v Kamalo in radovednosti, kako ljudje živijo. Sčasoma pa se ga je strast do iger in zabav, denarja in greha vse bolj oprijemala ... dokler se v njem ni zganil tisti čudni občutek, da to ni več on, pravi Siddharta, ki išče modrost, poveličanje....

Zagnusil se je samemu sebi in spoznal, da je moral šele preko greha, sansave, spoznati novo izkustvo - ponovno se mora roditi, oditi od tod!

Odšel je daleč stran iz mesta, k brodniku ob reki, ki je živel zelo preprosto, a srečno.

Šele v naravi, oblečen povsem preprosto, je začutil nov dih življenja. Cdprl se je preprostosti in klicu reke, ki je staremu brodniku, s katerim je Siddharta sedaj živel, pomenila Atmana - najvišjo vrednoto.

Siddharta, ki še nikoli v življenju ni zares ljubil, je spoznal, da človek mora biti preprost in mora razumeti trpljenje in boje med človekom in naravo, da lahko ljubi. Vse bolj je spoznaval skrivnost, ki je bila živeča v njem samem: bila je vir ustvarjanja in njegovega vse bolj popolnega življenja; sam jo je imenoval "ptica ljubezni" - to je bila ljubezen, tista preprosta otroška ljubezen, ki jo pozna tako malo odraslih ljudi. Njegova spoznanja so bila izkustvo njegovega življenja - modrost, ki so jo deležni le redki. Njegovo bistvo je Siddharta uresničeval - približal se je samemu sebi in svojemu

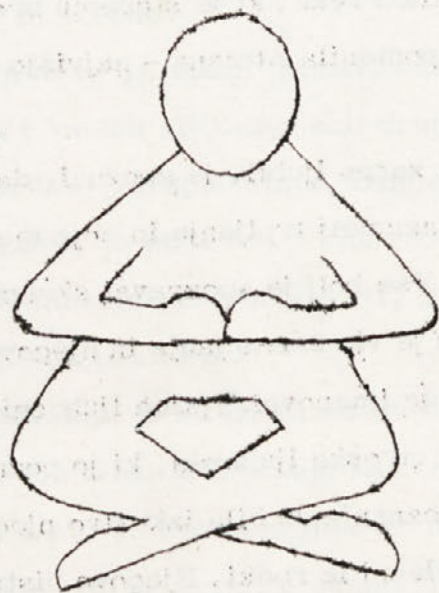
lastnemu jazu, ki mu je bil pot do sebe in drugih. V sebi je nosil zavetje, poduhovljenost, enotnost v življenje, harmonijo z vsem, kar ga je obdajalo. Dejal je, da ne ljubi besed, misli, on ljubi reči in on izkazuje s svojim življenjem svoje misli, izraža Atmana, vse-eno.

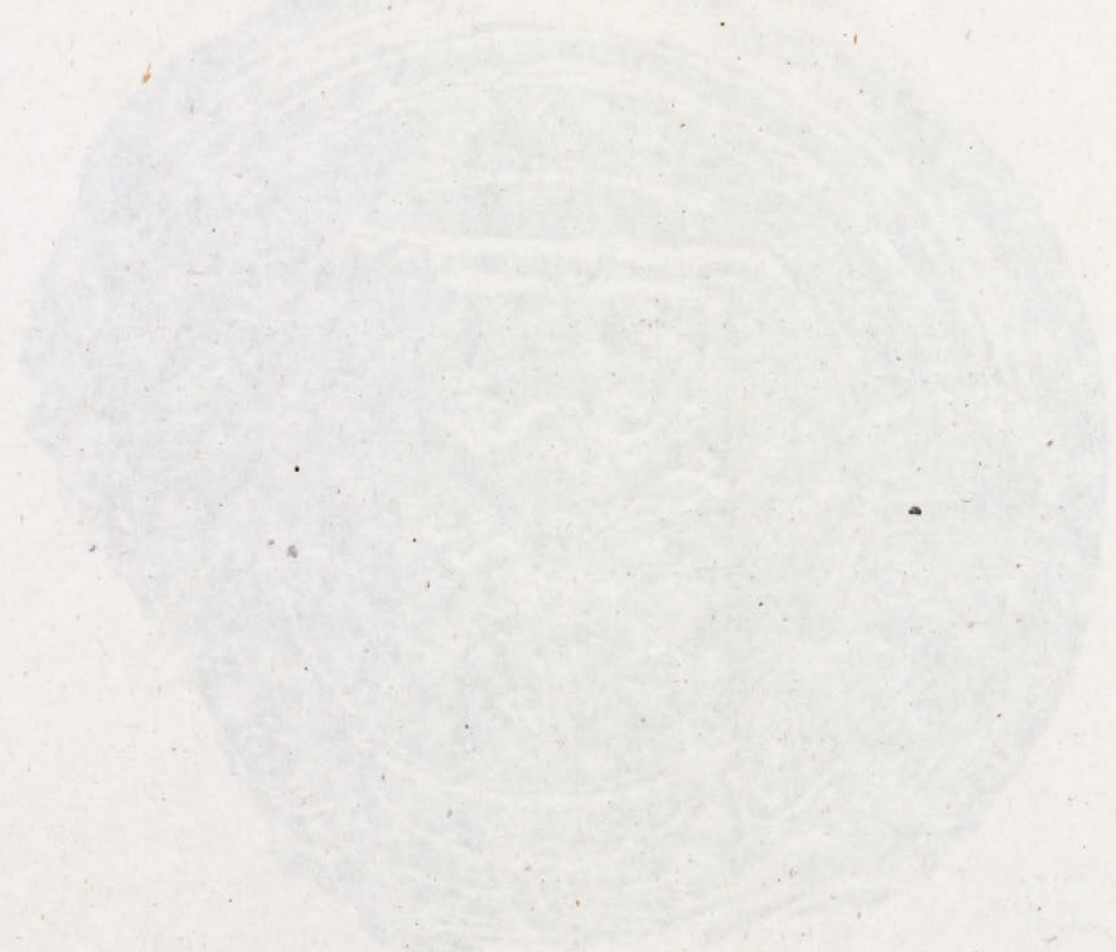
V svojih meditacijah je spoznal, da je čas neresničen, časa ni, vse je večnost. - to je trenutek, v katerem je preteklost, sedanjost in prihodnost...

Nam, otrokom dvajsetega stoletja, ki živimo in mislimo na povsem drugačen način, je ta indijska filozofija oddaljena, za mnoge morda nerazumljiva, toda tako vabljiva ...

Hesse nam je pokazal, da človek mora biti kot zvezda na nebu, ki sveti in razsvetljuje pot drugim... in ne kot list, ki ga vrtinči veter. Doživeti vsaj delček duhovnega sveta, tu in danes, mora biti naš cilj "Cdrešenje je v meni, je v nas!"

Irena Dežman, 4.E

STEZICE 3. SVIUKA 3
DOPISNO - NOVOSTI 1988

STAZICE
3. SVIUKA 3
DOPISNO - NOVOSTI 1988

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

